

Видання Прикарпатського національного
університету імені Василя Стефаника

№19

КВІТЕНЬ 2010

Верба квітує і сміється нині,
Весною пахне, світлим днем.
І ми сьогодні в Україні
Святкуєм, віримо, живем

УНІВЕРСИТЕТ

Дорогі колеги, працівники, студенти!

Щиро вітаю Вас зі святом Великодня!

У свято Воскресіння Христового кожен із нас замислюється над вічними цінностями християнської моралі, наповнюючи серця любов'ю і добротою, високими духовними помислами.

З настанням Пасхальних днів пробуджується не тільки земля, а й наші душі молитовно наповнюються світлими надіями, прагненнями та сподіваннями.

Вітаючи Вас із Воскресінням Христовим, щиро бажаю Вам і Вашим рідним у ці весняні дні відчувати повноту життя, щедроти української землі та родинне тепло. **Христос Воскрес!**

*Богдан Остафійчук, ректор
Прикарпатського національного
університету імені В. Стефаника,
член-кореспондент НАН України,
доктор фізико-математичних
наук, професор*

З нагоди святкування 70-річчя від дня заснування Коломийського педагогічного коледжу Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника ректор університету професор Богдан Остафійчук привітав колектив викладачів та студентів зі славним ювілеєм:

«Прийміть сердечні вітання з нагоди свята! Ми щиро вклоняємося Вам за сповнену натхнення, віри, надії, любові працю, яка є неоціненним внеском у розвиток Батьківщини, формування освіченої, духовно багатой Людини. Ще від початку буття Учитель поцінювався людьми різного покоління. Упевнені, що для працівників і студентів Вашого коледжу педагог – це не тільки професія, а й стан душі. Продовжуючи традицію попередників, Ви прагнете навчити людяності, відповідальності, докладаєте зусиль, аби із числа студентів стали добрі фахівці – гордість нашої держави.

Тож найщиріші слова подяки
Вам, колеги!

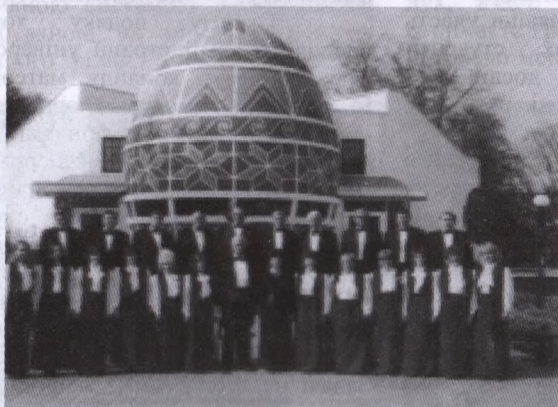
Здоров'я, натхнення, терпіння,
успіху!

Студентам бажаємо підкорити нові
вершини знань, збагнути вічні істини,
досягти омріяної мети!»

Коломийському педагогічному коледжу - 70

Коломийський педагогічний коледж — один із найстаріших і відомих вищих педагогічних навчальних закладів Західної України.

Свою діяльність він розпочав у січні 1940 року підготовкою вчителів для початкових та середніх шкіл. Спочатку заклад називався педагогічною школою, директором якої був Шимко. 1944 року до Коломиї було переведено Станіславське педагогічне училище, яке об'єднали з педагогічною школою. Так утворилось Коломийське педагогічне училище. Згодом, 1956 року, було ліквідовано Рогатинське педучилище, а учні його переведені до Коломийського педучилища. За період з 1944 року до 2010 року у зв'язку з потребами підготовки фахівців педагогічне училище неодноразово зазнавало структурних змін. У цей час заклад очолювали директори Леонід Рязанов, С. Мельник, Мотря Світлична, Андрій Ролік, Любов Мельникова, Ніна Чужба, Катерина Протас, Дмитро Одосій, Любомир Грабець, які доклали багато зусиль до становлення та розвитку педагогічного училища.

1999 року засновано педагогічний коледж Прикарпатського університету імені Василя Стефаника, директором призначено Олега Пилип'юка. А з грудня 2001 року директором коледжу став Валерій Ковтун. Поряд із підготовкою вчителів початкових класів і старших вожатих 1957 року розпочалась підготовка вчителів музики та співів. 1995 року педучилище було реорганізовано в індустріально-педагогічний технікум. Із 1996 року розпочалась підготовка фахівців із соціальної педагогіки та вчителів образотворчого мистецтва.

Наказом Міністерства освіти України з 1 вересня 1999 року на базі педагогічного відділення індустріально-педагогічного технікуму створений Коломийський педагогічний коледж як структурний підрозділ Прикарпатського університету імені Василя Стефаника. Коледж і далі продовжує працювати в системі Головного управління освіти і науки обласної державної адміністрації, входить у навчально-науковий

комплекс з Івано-Франківським обласним інститутом післядипломної педагогічної освіти та Хмельницькою гуманітарно-педагогічною академією. За 70 років у педагогічному коледжі підготовлено понад 14 000 фахівців для освітньої галузі України. Сьогодні підготовку студентів забезпечують 2 0 науковців Прикарпатського національного університету та 101 викладач коледжу, з яких 75% вищої категорії, 42% мають звання викладач-методист, шість викладачів є магістрами наук, троє — заслужені працівники освіти та культури. Нині в коледжі навчається 1080 студентів, кількість яких за останні 10 років збільшилася на 500. У закладі функціонує три

відділення: початкового навчання та соціальної педагогіки, образотворчого мистецтва та музичного виховання, які очолюють досвідчені педагоги.

Сьогодні Коломийський педагогічний коледж здійснює підготовку фахівців, які призначаються на посади вчителів початкових класів, вчителів англійської, німецької, французької та польської мов у початкових класах, вчителів інформатики, керівників хореографічних колективів, організаторів позакласної роботи, учителів музики, образотворчого мистецтва, соціальних педагогів. Система організації навчальної та виховної роботи в коледжі сприяє розвитку наукових і творчих здібностей студентів.

У закладі з 1991 року запроваджена іменна стипендія імені Марійки Підгірянки, талановитої вчительки-поетеси, громадської діячки в Галичині. За цей період її одержало 37 студентів. 2000 року запроваджена іменна

стипендія Вітольди Проців, видагного педагога-митця Коломийського педагогічного училища, введена стипендія Анатолія Кос-Анатольського, видагного західноукраїнського композитора. А з 2004 року заснована стипендія Мирослава Стельмаховича — знаного українського вченого та педагога.

У коледжі велика увага приділяється національно-патріотичному вихованню студентів, молоді краю. Створено музей історії закладу. 1997 року до 55 річниці УПА відкрита експозиція, присвячена викладачам і студентам педучилища, які брали активну участь у визвольних змаганнях. 1940-1950 рр. в педучилищі діяла молодіжна підпільна організація українського студентства. Ми пам'ятаємо 43-річного нашого викладача Степана Меланюка, старшину УПА, члена УВО та ОУН борця за волю України, закатованого в нашому місті 1 березня 1946 року. У вшанування пам'яті героїв національно-визвольних змагань 2007 року була проведена Всеукраїнська конференція «Лицарі рідного краю», матеріали якої ми подарували всім учнівським бібліотекам області.

Викладачами коледжу підготовлено чимало посібників, методичних матеріалів, випусків фахових освітанських журналів із досвіду роботи для своїх колег та вчителів шкіл.

У коледжі створена належна навчально-матеріальна база: 55 кабінетів, бібліотека, три сучасні комп'ютерні лабораторії, гуртожиток на 450 місць, зал ритмики та хореографії, сучасне студентське кафе «Смак».

Поряд з нашими досягненнями

ми далі працюємо над пошуком і впровадженням у практику роботи ефективних технологій підготовки фахівців для освітанської галузі Прикарпаття, укріплення навчально-матеріальної бази коледжу та пошуків джерел їх фінансування.

Валерій Ковтун,
директор Коломийського педагогічного коледжу

З історії міжнародних студентських турнірів фізиків

Наші - в числі переможців

З 12 до 15 березня 2010 року на базі Київського національного університету імені Тараса Шевченка відбувся II міжнародний студентський турнір фізиків, де команда Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника здобула диплом III ступеня. Команда "Спалах" була представлена кращими студентами з фізико-технічного факультету та двома наставниками – представниками цього ж факультету (фото).

залишався постійний прогрес команди та керівник Ярослав Петрович Салій. Про турнір словами Салія Я.П.: «Турнір у першу чергу викликає високий інтерес своєю схемою проведення, яка максимально наближена до умов захисту кваліфікаційних, дипломних та кандидатських робіт. Взявши участь у подібних змаганнях, студенти дістають безцінний досвід як командної роботи, так і розв'язку серйозних наукових проблем...

Першого відчутного результату наша команда досягла 2008 року, коли здобула диплом III

підготовкою завжди є робота, яка в першу чергу пов'язана з кадровими питаннями, оскільки студенти 5 курсу припиняють свою участь у змаганнях, а на їх місце потрібно підібрати гідну заміну, проте з теперішнім потенціалом студентів нашого факультету – це приємні турботи...

Окрему подяку хочеться висловити адміністрації університету, яка підтримує команду матеріально і надає змогу користуватись університетськими фондами для проведення студентами експериментів. Важко не погодитися з Ярославом Петровичем у тому, що студенти здобувають досвід у вирішенні серйозних наукових проблем, оскільки кожна із запропонованих оргкомітетом задач не має підтвердженого розв'язку і вимагає досліджень з різних сторін. Задачі на турнір може запропонувати будь-хто з фізиків (студент, викладач, професор) на основі своїх спостережень за природним явищем, технічним феноменом чи просто моделюючи ситуацію, яка може статися. На основі таких задач формується база, відтак розсилається у виші, де відбувається голосування за кращі з них. Відібрані наукові проблеми пропонують командам. Під час бою капітани команд визначаються з конкретними науковими задачами, тому на них лежить чи не найбільша відповідальність за результат.

Капітан команди Турів Т.О. про турнір: «У першу чергу хотілося б відзначити результат команди. Мені, як капітану команди, було дуже легко виконувати свої функції, відчуваючи підтримку згуртованого колективу... Якщо говорити про різні етапи турніру, то часто були такі моменти, коли на

Історія виникнення міжнародного турніру пов'язана з постійним зростанням інтересу все більшої кількості вищих навчальних закладів (не лише з України) до ініціативи Міністерства науки і освіти України з проведення Всеукраїнських студентських турнірів фізиків. Аналогічну ініціативу підтримали вищі навчальні заклади Російської Федерації з 2007 року і вже 2009 відбувся I міжнародний студентський турнір фізиків. Право участі в турнірі здобувають по дві кращі команди від кожної країни.

Перші два турніри проходили на теренах України (на базі Київського національного університету імені Тараса Шевченка), два наступних будуть проводитися в Російській Федерації (на базі Московського фізико-технічного інституту). Приємною тенденцією є те, що цю ініціативу підтримали виші Білорусі, Грузії та Нідерландів, які обіцяють розширити кордони наступного турніру участю переможців своїх першостей.

Команда Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника в студентських фізичних турнірах розпочала свою участь з 2005 року під час проведення III Всеукраїнського студентського турніру фізиків. З року в рік склад команди зазнавав змін, але незмінним

ступеня на Всеукраїнському турнірі, що було наслідком накопичення ігрового та наукового досвіду... Цього року ми вперше потрапили до двійки кращих вишів України, що й дало можливість проявити

Перед фінальним боєм

себе на міжнародному рівні. Якщо оцінювати результат, то я задоволений роботою та самовіддачею студентів, проте вже зараз варто думати про наступний турнір, де потрібно буде підтверджувати статус як команди, так і університету. Безперечно, з

перше місце виходили морально-вольові якості, а перемогу здобували ті команди, які не зламались. Коли суперники були рівні між собою, потрібно було згадувати, що цей турнір вимагає не лише глибоких знань фізики, а й стратегічного розуміння гри

та елементів тактики... Зараз шкодую про те, що це була моя остання поїздка в якості гравця. Проте участь у турнірі не завершилась, оскільки потрібно передати свій досвід зміні, адже і сам переймав його від своїх попередників. Турнір проводять за найкращою спортивною системою, неодноразово випробуваною на різних змаганнях найвищого рівня, а саме: груповий,

Всі об'єднані спільною справою. Помітно, що і гравці, і журі одержують задоволення від гри. Принаймні, коли під час доповіді, опонування чи рецензування бачиш блиск в очах слухачів, розумієш, що твоя праця не є даремною. Додайте до цього командний дух, азарт, прагнення перемоги – отримаєте гримучу суміш! Ще перед поїздкою мені сказали, що турнір – це

Після фіналу

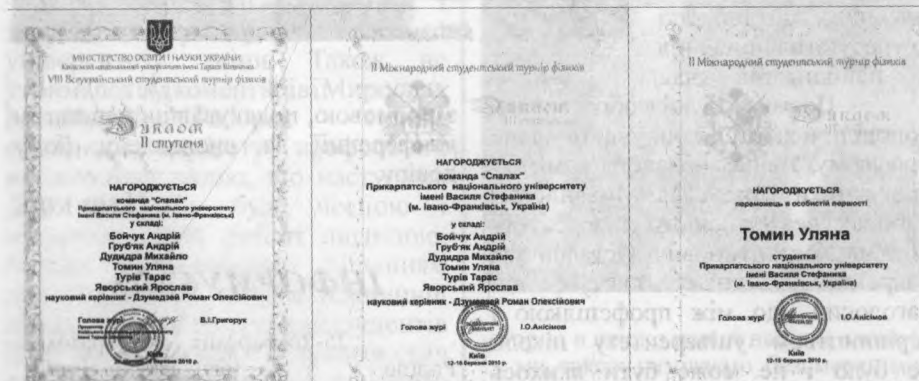
далі олімпійська система. На етапі групового турніру команди намагаються визначити свої сильні сторони і слабкі сторони суперників. Єдиним їхнім завданням є вихід до стадії олімпійської системи. Вже в іграх на виліт команди демонструють найкращу підготовку, розкриваючи всі свої козири. Тактика та стратегія гри, безперечно, відіграють

хвороба. Дуже рідко людина, яка раз спробувала себе в грі, відмовляється брати в ній участь наступного року. Тепер я з цим погоджуюся." Хочеться вірити, що це не останнє досягнення команди „Спалах” фізико-технічного факультету Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника,

Кравець Василь Мусійович

1957 року Станіславський педагогічний інститут очолює завідувач кафедри марксистсько-ленінської філософії, кандидат філософських наук Василь Мусійович Кравець. Народився В.М.Кравець 13 квітня 1919 року в с. Индики Красилівського району Хмельницької області в селянській родині. Закінчив Шмирецьку середню школу (1933), Дзелянський сільськогосподарський технікум (1937), Бердичівський учительський інститут (1939), Вищу партійну школу в Києві (1952) та аспірантуру при Київському університеті імені Т. Шевченка (1955). 1937-1939 вчителює семирічної школи с. Печенка, 1939-1940 – директор семирічної школи в с. Антонівка Хмельницької області. В кінці червня 1940 мобілізований у ряди Червоної армії. Січень-червень 1941 – курсант військово-політичного училища. Після його закінчення – комісар артилерійського підрозділу. Жовтень 1942 - травень 1943 – курсант училища пропагандистів Червоної армії. 1943-1946 – пропагандист полку, дивізії, корпусу особливого Московського артилерійського корпусу. Учасник штурму Берліна. Демобілізований у ранзі підполковника. У 1947-1949 – лектор Хмельницького міського КПУ. Після закінчення Вищої Київської партійної школи був направлений на посаду викладача партійної школи при Станіславському обкомі КПУ (1952-1954). У 1954-1955 – аспірант Київського університету ім.Т. Шевченка, захистив кандидатську дисертацію. З 1955 – завідувач кафедри марксистсько-ленінської філософії Станіславського педінституту, а з 1957 – призначений його ректором. 1960 року затверджений доцентом кафедри марксистсько-ленінської філософії. За період його керівництва інститутом 1959 року відбувся перший набір на спеціальність "Методика і педагогіка початкової освіти". 1962 року знову розпочато набір на одну спеціальність, за винятком набору на українську філологію, музику та співу.

Нагороди, здобуті командою 2010 року

велику роль, а саме тому настільки важливим є досвід попередників. Ще однією приємною подією турніру для нашої команди стало нагородження Томина Ульяни в особистій першості, як кращого гравця міжнародного турніру. Варто зазначити, що тут Ульяна була єдиною представницею прекрасної половини. Кращий гравець У.О. Томина: «Я цього року вперше брала участь у змаганнях. Дуже рада, що це зробила і шкодую, що не прийжджала раніше. Тут панує якась особлива атмосфера.

чого їм широчайше бажаємо. Підсумовуючи, можна сказати, коли є праця – є й результат, що й було підтверджено.

Дзумедзей Роман, аспірант кафедри фізики і хімії твердого тіла

1963 року до інституту було приєднано загальнонауковий факультет, який був філіалом Чернівецького університету. Отже, в інституті почали діяти чотири факультети: історико-філологічний, фізико-математичний, методики й педагогіки початкової освіти та загальнонауковий. З приєднанням загальнонаукового факультету Чернівецького університету до Станіславського педінституту до нього перейшов і будинок цього факультету на вулиці Шевченка, 14. Тут було розміщено також і заочний відділ. Бібліотеку, що нараховувала вже 215 тисяч книг, переведено в значно більше приміщення на вулиці Шевченка, 32. Книги розміщено в просторому книгосховищі, створено дві читальні зали, виділено окремі приміщення для відділів бібліографії, комплектування та абонементу. В цей період збудовано новий гуртожиток на 200 місць на вулиці Дадугіна. Розбудовується новий навчальний корпус інституту. Першу чергу добудови планується закінчити до 1965-1966 н.р.

Збільшився контингент викладачів та їх науковий потенціал. Коли 1961-1962 н.р. в інституті працювали 94 викладачі, з них 27 доцентів, кандидатів наук, то 1963-1964 н.р. тут було вже 134 викладачі, з них 29 доцентів, кандидатів наук. 1967-1981 рр. В. Кравець очолює кафедру марксистсько-ленінської філософії Івано-Франківського медінституту. 1981 року знову повертається в педінститут на посаду доцента кафедри марксистсько-ленінської філософії та наукового комунізму. 1958-1968 рр. обирався головою президії обласного товариства "Знання", членом міському КПУ, депутатом міської ради депутатів трудящих і членом ревізійної комісії обкому КПУ. Підготував докторську дисертацію "Наукова неспроможність і антигуманна сутність моральних догм християнської релігії", але ВАК у Москві її не затвердив. Автор праць "Роль моралі в умовах поступового переходу до комунізму" (1960), "Сутність і функції моралі і проблема морального виховання" (1975), "Людина народжена для щастя" (1977) та 97 статей. У рукописі залишилися "Спогади" В. Кравця, що зберігаються в Музеї освіти Прикарпаття. Кавалер 14 радянських урядових нагород в т.ч. ордена Знак Пошани за роботу на посаді ректора педінституту та ордена Трудового Червоного Прапора за діяльність на посаді завідувача кафедри марксистсько-ленінської філософії медінституту. 10 квітня 1992 року звільнений з посади доцента педінституту у зв'язку з припиненням терміну трудової угоди. Помер 5 лютого 1998 року, похований у Івано-Франківську.

Юрій Угорчак

Профспілкова конференція

16 березня в університеті відбулася профспілкова звітно-виборна конференція. На ній обговорювалися такі питання: звіт "Про роботу профкому університету

за звітний період від 17 березня 2005 року до 16 березня 2010 року", звіт

"Про роботу ревізійної комісії", вибори голови первинної профспілкової організації працівників університету, вибори профспілкового комітету та інші. З доповіддю про підсумки роботи виступив голова профкому Федір Федорович Костишин. Він торкнувся найбільш значущих питань, які потребують вирішення в найближчий час.

Потім відбулося обговорення доповіді, в якому взяли участь члени профкому, голова обласного комітету профспілки Мирослав Михайлович Габорак і ректор нашого університету Богдан Костянтинів Остафійчук. Зокрема, у своєму виступі він наголосив, що між профспілкою і керівництвом університету ніколи не було і не може бути якихось конфліктів чи протиріч, оскільки ми робимо одну спільну справу – розбудову нашого університету.

Богдан Костянтинівич зазначив, що за п'ять років, а це не малий період, не було звільнено жодного працівника університету без вагомих на те причин. Якщо й було, то тільки в особливих випадках. Він зауважив, що профспілка повинна долучитися до заходів з економії електроенергії та пропаганди бережливого ставлення до майна університету. Крім того, Богдан Костянтинівич

висловив побажання новообраному профкому з надією на співпрацю.

Далі відбулися вибори нового голови первинної профспілкової організації працівників університету. Було запропоновано обрати на цю відповідальну посаду Юрія Степановича Копчака, доцента

кафедри менеджменту і маркетингу економічного факультету. У виступах під час обговорення кандидатури пролунало, що Юрій Степанович – відповідальна і толерантна людина, а також добре зарекомендував себе на посаді заступника декана економічного факультету. Далі конференція майже одноголосно обрала

його на цю відповідальну посаду.

Юрій Степанович виступив

з промовою, подякувавши делегатам конференції за висловлену йому довіру.

Наш кор.

ІНФОРМУЄМО

25-26 березня ректоратом, Радою з науково-дослідної роботи студентів, аспірантів і молодих учених Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаніка проведена звітно-наукова конференція університету за 2009 рік. Відбулися секційні засідання, виставки наукових робіт на факультетах, в інститутах. Ректорат, Науково-технічна рада Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаніка провела звітну наукову конференцію викладачів за 2009 рік. Відбулися пленарні засідання секцій в інститутах, на факультетах, у наукових підрозділах, секційні засідання, виставки наукових робіт (актова зала).

17 березня в актовій залі ПНУ імені Василя Стефаника відбулася звітно-виборна конференція первинної профспілкової організації студентів

ПНУ імені Василя Стефаника. На конференції були присутні делегати, які вирішували майбутню долю профкому студентів та декілька десятків вільних слухачів. Традиційно присутні заслухали звіт голови профкому студентів Дениса Олександровича Мадриги та, обговоривши його, оцінили як задовільний. Слово надавалося охочим студентам з Педагогічного інституту, Інституту історії і політології, Інституту природничих наук та ряду інших. Вони дякували за виконану роботу та соціальний захист, який надає профспілка. На конференції проректор з виховної роботи Богдан Іванович Ковбас зазначив, що з приходом весни – пори року, коли все оживає і змінюється, прийдуть і до нашого університету зміни. Також не утримався від коментарів Мирослав Михайлович Габорак – голова обласного комітету профспілки, висловивши надію, що наступник Д.О. Мадриги буде чесною і відданою своїй роботі людиною. Майже одногосним рішенням делегатів новим головою первинної профспілкової організації студентів ПНУ імені Василя Стефаника став студент 4 курсу фізико-технічного факультету і за сумісництвом інструктор профкому студентів Сергій Броніславович Гаєвський. Також балотувався на дану посаду і Руслан Райтер, студент Інституту історії і політології, який отримав лише 1 голос.

Ми щиро вітаємо новообраного голову профкому студентів і бажаємо йому творчої наснаги.

Наш кор.

"Ти - вічний, як любов, Тарасе..."

Кожна нація повинна шанувати, берегти своїх героїв. І ми, українці, повинні пам'ятати про наших. Хоча останнім часом все частіше і частіше лунають слова про те, що «не цінує героїв наша країна». Ці настрої пов'язані з постійною боротьбою України за право на життя. І ця неустанна боротьба відкрила не одного героя. Такі в нас поховані сотнями,

тисячами у братських могилах. І молимося ми за них, як за єдину силу. Проте є у нас герої і без збройної боротьби. Це люди, які повернули

історію в якісно новий напрям словом. Їх ми також називаємо безсмертними і за них також молимося з подякою за подарований шанс по-іншому бачити життя та усвідомлювати свою цінність. До таких героїв належить і Тарас Григорович Шевченко.

Щороку Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника традиційно вшановує пам'ять героя української нації, родоначальника націоналізму, що прийшов на зміну бездієвому патріотизмові. Цю постать не потрібно представляти, а лише по-новому подивитися на його життя та творчість, знову ж черпаючи багато корисного і повчального для сьогодення. Для цього студентський центр культури на

чолі з Анною Михайлівною Якимів організував розмаїтий концерт. Програма включала виступи студентів Інституту мистецтв, філології. Зі сцени звучали пісні за творами Тараса Григоровича Шевченка у виконанні сольних співаків. Дарували чарівну музику бандуристи, оркестр, що створювало потужну атмосферу і глибоко розчулювало глядачів. Родзинкою вечора була літературно-поетична композиція «Давидові

псалми», в якій читання пласмів студентами Інституту філології перепліталися з талановитим співом студентів Інституту мистецтв.

Складалося враження, що крізь уста читачів промовляє сам Шевченко. Розряджали атмосферу чудові постановки хореографів, які зривали заслужені аплодисменти. Вступне слово виголосила професор Ольга Володимирівна Слоньовська, автор наукових

та художніх поетичних творів, методист і просто чарівна харизматична жінка. Вона говорила про наболілі проблеми, які переслідують українців століттями і з якими ми не боремося.

Ось так скромно, але з гідністю наш університет вкотре нагадав студентам, викладачам, гостям про те, що якщо ми маємо героїв, то маємо й націю. Про те, що ми маємо ким пишатися, про те, що ми, молодь, готова на повен голос заявити: однією з найвищих цінностей для нас залишається українська історія, культура, на сторожі яких стоїть невмируще Шевченкове слово. Не забуваймо про це ніколи і ніде, бо інакше забудемо себе.

Юлія Литвиненко

ФІЗКУЛЬТУРА І СПОРТ

ЄДНАЄ СТУДЕНТІВ ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА

роботи, які презентувались представниками дев'ятнадцяти

праць були присвячені вивченню соматичного та психічного здоров'я населення різних регіонів нашої Батьківщини, мотиваційних детермінант підвищення навчально-тренувальної та змагальної результативності спортсменів, соціалізації дітей з обмеженими фізичними можливостями. Програма передбачала відвідування туристичних комплексів чаруючого Прикарпаття (м. Яремче, смт. Ворохта, с. Поляниця), екскурсії вечірнім Івано-Франківськом та захоплюючі, виконані на високому науковому рівні доповіді, викладені у конференц-залах університету. За кафедрами секційних засідань розгорнулася справжня спортивна боротьба за право бути кращим молодим науковцем України у сфері фізичної культури. Приємно, що студенти факультету фізичного виховання і спорту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Піднесення ролі фізичної культури у зміцненні здоров'я населення є сьогодні пріоритетним завданням розвитку України. Особливо важливого значення вона набуває в середовищі студентської молоді, оскільки покликана забезпечити гармонійне формування особистості, сприяти успішній реалізації її потенціалу в сучасних економічних трансформаціях нашого суспільства.

17-19 березня 2010 року Міністерством освіти і науки України на факультеті фізичного виховання і спорту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника було проведено II тур Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт з

вищих навчальних закладів України. Конкурс цікавий і корисний тим,

Василя Стефаника посила перше (Ковальчук Валентина, науковий керівник – кандидат наук з фізичного виховання, доцент Левандовський О.С.), друге (Андрійчук Любомир, науковий керівник – кандидат психологічних наук, доцент Курилюк С.І.) та третє (Коцкович Олена, науковий керівник – кандидат педагогічних наук, доцент Беляк Ю.І.) місця конкурсу. Урочисте нагородження переможців відбувалося в поєднанні з концертними номерами майстрів пісні і танцю Інституту мистецтв.

Ковальчук Валентина (I місце)

північними номерами майстрів пісні і танцю Інституту мистецтв.

Вимогливе журі конкурсу, в складі якого працювало сім докторів наук, професорів, чотири члени ВАК України з фізичного виховання та спорту, наголосило на високій якості організації конкурсу, позитивно відзначили наукову роботу, що проводиться у Прикарпатському національному університеті.

Андрійчук Любомир (II місце)

Коцкович Олена (III місце)

напрямок галузі фізичне виховання та спорт. Для участі у звітній науково-практичній конференції конкурсу було відібрано кращі

що більшість робіт максимально висвітлювали практичний аспект занять фізичною культурою. Зокрема, ряд наукових

О.Я. Фотуйма,
секретар конкурсу,
канд. психол. наук,
доцент

НАУКА НЕ МАЄ КОРДОНІВ

*Це не утопія Томаса Мора...
Забезпечуючи населення своєї
країни безоплатними газом,
електрикою, водою та бензином,
Туркменістан готовий сьогодні
платити ще й за новітні
світові ідеї щодо використання
альтернативних джерел енергії.*

У цьому мав можливість переконатися проректор з наукової роботи Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника Іван Миронюк, побувавши у складі представницької делегації науковців світу в столиці цієї екзотичної середньоазійської країни – Ашхабаді. У тамтешній Академії наук відбулася конференція, тема якої була пов'язана з досвідом використання відновлюваних джерел енергії в різних країнах. У діалозі взяли участь учені з Австрії, Німеччини, Японії, Америки, Пакистану, Білорусі, України, а також сусідніх із Туркменістаном країн – Киргизії, Азербайджану. Маючи в державі великі запаси нафти і газу, Президент Туркменістану попри це прийняв стратегічну програму, в основі якої поставлено завдання розвивати альтернативні джерела енергетики. А саме: у вигляді сонячної енергії, газів біологічного походження, а також вітрову енергетику. Як відомо, у році є триста сонячних днів, то чому б не використати поверхню пустині Каракуми, яка займає величезну площу території цієї держави, з користю для себе? Тобто покрити спорядженими для трансформації сонячного проміння в електрику, що зараз є цілком реально, а накопичивши її, подавати в інші

країни, наприклад, Європи. Таке ж рішення прийняла й держава Катар, площу якої також не проти покрити перетворювачами сонячної енергії з тим, щоб надалі по кабелю передавати електрику в потребуєючі країни. Йдеться також про можливість використання в цьому напрямку африканських пустель. (А щодо нафти і газу... Виявляється, в цих країнах через спекотний клімат не зовсім вигідно будувати підприємства з їх переробки і транспортування магістралями, більш прагматичною бачиться можливість

Щоб досягнути економічного успіху в державі, треба робити ставку на науку й освіту

скраплювати газ за низьких температур і в танкерах розвозити по всьому світу). Як усе це втілити в реальність і мають підказати світові уми. «Щоб досягнути економічного успіху в державі, треба робити ставку на науку й освіту», – це була ключова фраза вітання учасників конференції від імені Президента, зачитаного прем'єр-міністром уряду. Заснування ж торік Академії наук Туркменістану якнайліпше підтверджує цю позицію керівництва держави.

Доктор хімічних наук, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки Іван Миронюк від делегації науковців України виступив з доповіддю про газові

гідрати як способи концентрування метану з водою за високих тисків і низьких температур. Ці технології, за словами вченого, ефективні там, де є низкопродуктивні газові родовища, до яких недоцільно прокладати газопроводи. Розроблені технології, переконаний доповідач, магімуть у подальшому широке застосування, зокрема, в Україні. Можуть вони бути корисні і в умовах Туркменістану. На разі не йшлося про конкретні домовленості, однак перспектива подальшої співпраці науковців Туркменістану і Прикарпатського національного університету є в цьому сенсі вірогідною.

А ще для гостей конференції була організована подорож у казкову туркменську історію, яка овіяна легендами давніх цивілізацій. Вони побували у... Парф'янському царстві. Виявляється, у свій час Олександр Македонський, завоювавши більшу частину Азії та Індію, приніс сюди європейську культуру, на основі якої процвітало засноване ним Парф'янське царство. І свідчить про це фортеця Олександра Македонського, залишки якої збереглися в національному заповіднику Стара Ніса. Там зараз тривають розкопки і вчені побували на території цієї історичної пам'ятки.

Уже ні для кого не секрет, що радянські археологи багато

коштовних ритонів (виготовлялися зі слонової кістки) з цієї фортеці вивезли до Ленінграду, але багато чого цікавого тут ще збереглося.

**Марта
Войцехівська-Павлишин**

І ВІЧНО САД ЙОГО ЦВІСТИМЕ

“Тей у полі родила мене мати моя, в полі. У полі спирався я на ноги, сміявся і плакав на колочій стерні, і спав під копою на сні. У полі впав я, ідучи в атаку.” – писав Олександр Довженко в оповіданні “У полі”.

Ці слова можуть стати епіграфом до життя і творчості Зіновія Юрійовича Павлика, якому 31 березня виповнилося би 90 років. Вчений, колекціонер-генетик, педагог, професор Зіновій Павлик народився у с. Бушківчів Перемишльського повіту. Закінчив Перемишльську українську гімназію (1938), сільськогосподарську школу у с. Журавиця того ж повіту (1941), сільськогосподарський технікум у с. Черниця Дрогобицького району Львівської області (1944), Львівський сільськогосподарський інститут (1949) та лісогосподарський факультет Львівського лісотехнічного інституту (1956). Працював учителем Дрогобицької сільськогосподарської школи, викладачем Дрогобицького сільськогосподарського технікуму і Стрийського технікуму механізації сільськогосподарства. 1962-1968 рр. – викладач, доцент Дрогобицького педінституту. З 1968 року і до смерті З. Павлик працював доцентом, професором Івано-Франківського педагогічного інституту імені Василя Стефаника (зараз Прикарпатський національний університет). У цьому ж році вчений на 5 га низькоякісних ґрунтів поблизу обласного центру заснував дендрологічний парк, який з часом розширився до 10 га і став відомий не тільки в Україні, але й за її межами.

Працюючи в Івано-Франківському педінституті, Зіновій Юрійович вивів ряд нових високоурожайних сортів лукопасовишних трав та різних лікарських культур. З них 14 сортів захищені авторськими свідоцтвами, районовані в ряді країн і випробовуються в понад 300 сортодільницях різних природно-кліматичних зон.

Автор 130 наукових публікацій усвідомлював, що майбутнє в сільському господарстві за широким використанням генофонду місцевих традиційних народних сортів у селекційній практиці. Зібрані ним понад 500 видів цих рослин є золотим генофондом для селекції, вивчення, дослідження і випробування на колекційних і дослідних ділянках.

У наш час ця колекція дендропарку унікальна і чинна найбільша в Україні. Вона є національним багатством та гордістю нашої зони.

Важливе місце в дендропарку має відділ лікарських рослин, які широко пропагувались дослідником ще в ті часи, коли медицина надавала перевагу хімічним препаратам. Зібрані види різних цілющих рослин знайшли захист у польовій «зеленій аптечці». При дендропарку діє музей, де експонується велика колекція різних сортів рослин, трав, різноманітні гербарії, опудала птахів і тварин Прикарпаття. Словом, кожен відділ у структурі дендропарку є неповторним і дуже корисним.

Відомий учений, педагог, професор З.Ю. Павлик користувався авторитетом не тільки в колективі інституту, але й далеко за його межами, про що свідчать його нагороди: різні медалі виставок досягнень у народному господарстві, численні дипломи, грамоти, премії, звання Крайній винахідник сільського господарства, відмінник народної освіти України. Та найбільш дорогою для нього була почесна медаль імені академіка Вавилова. Колектив дендропарку, студенти Інституту природничих наук за сприяння ректора університету та дирекції інституту надалі сумлінно оберігають, підтримують у належному стані і продовжують усе те, що було розпочато вченим-дослідником.

Шануючи пам'ять людини, яка все своє трудове життя віддала педагогічній справі, понад 20 років присвятила створенню та розвитку дендропарку, науково-дослідницької роботи на ньому, організації на його базі навчально-виховного процесу, 1989 року, коли вчений-колекціонер

відійшов від нас, дендропарк було названо його іменем, а 1992 року на території дендропарку Зіновію Павлику встановлено пам'ятник. Портретний барельєф для пам'ятника виконав лауреат Державної премії імені Тараса Шевченка, член Спілки художників України Василь Вільшук.

Познайомилися ми з професором випадково – на вулиці. І того ж дня він запросив нас з товаришем у гості, так, саме в гості, бо називав дендрарій своєю казкою, своїм дивом, своєю поезією. А й справді, поетом був Зіновій Юрійович, а ще й художником, бо посадити таке диво могла людина з душею співця і руками майстра! Ми йшли з ученим доріжкою дендрарію. Згадую, як наставляв він дівчат-практиканток, що працювали поруч, і чулися в його словах вимогливість, принциповість. Потім були незабутні хвилини наших відвідин кімнат музею. Про все це можна писати й писати, очевидно, що й газетних сторінок не вистачило б для цього. Чомусь надовго запам'ятався запах, що вдихали наші груди: свіжий, цілющий, надзвичайний, зібраний з різних куточків поля і змішаний воедино. Напевне, природа не може подарувати нам такий аромат, бо ж не можуть на площі в декілька метрів рости такі різноманітні сорти трав. Я б назвав цей аромат іменем вченого і постарався б домогтися права на випуск парфумів вищої проби, які, безперечно, могли б сперечатися навіть із визнаними. Пам'ятаю скарги на «високих урядників», що не прислуховуються до його настійних прохань – надати допомогу дендрарію. І малювався в уяві дослідника день, коли сюди прийдуть усі бажанчі, хай за символічну платню, щоб провести свої вихідні, натішитися природою.

– То ж пишіть, пишіть, хлопці, – просив на прощання, даючи нам книгу відгуків, – може людські враження на них подіють.

Поверталися ми щасливі.

Я прямую до пам'ятника, щоб довго-довго дивитися на ці невідшліфовані брили, які не радують око своєю завершеністю – вони покарлюжені, невитончені, зате монолітні, цілісні. І є щось у цьому символічне. Чи й не таким було життя Зіновія Юрійовича – нерівним, невідшліфованим, тернистим і, водночас, щасливим, гордим, що вистояло, пробило собі дорогу крізь «глиби престольних блюстителів», стало зразком, прикладом для нас, показало, що праця людська всесильна, всеперемагаюча, незборима.

Я стою біля пам'ятника і вслухаюсь у тишу. Тільки думки, думки... Вони не можуть спинити свого лету, вони знову повертають мене до Довженка. Як на мене, то написав би я на пам'ятнику слова, які розкривали б зміст життя вченого: «Ой у полі родила мене мати моя. У полі творив я насліддя для людства. У полі лежу. Всміхаюсь у вічність».

Любомир Кліщ

Святкуємо Пасхальні дні

Пропонуємо статтю
про стародавні традиції
святкування Великодня,
опубліковану 80 років тому.

Великдень...
Справді – великий день, велике Свято. Свято великої любови Бого-чоловіка до роду людського, Свято перемоги Правди над Злом, Життя над Смертю. Пробуджується від тяжкого зимового сну природа, вистрілює першими квітами – провісниками грядучого буйного життя. Ласкаво світить і гріє ясне сонечко, зеленіє травичка і дерева випускають свої перші листки. Воскрес Христос, подолавши смерть. Воскресла природа, поборовши небуття. Воскресає в душі людини віра в добро, надія на краще майбутнє. Радісно гудуть великодні дзвони. Радісно дзвонять у повітрі жайворонки. Радісно розлягаються луною молодечі, веселі пісні нашої молоді – веснянки, гаївки, (гагілки). Цікавий в цей наш стародавній звичай провадження весняних хороводів і співу весняних пісень. Сягав він далеко в глибину віків, як ще наші предки були поганями. Віра наших предків-поган була сполучена з життям природи. Незбагнені тайни дня і ночі, зими й літа, грому й блискавиць, світил небесних і т. п. обоготворяли вони. Богом грому і блискавиць був у них Перун, бог сонця називався – Дажь-бог; бог неба – Сварог; бог вітру – Стрибог; бог лихий (смерти, зими, ночі) – Чорнобог... Далі – Велес, Купало, Ладо, Марена і т. д. Поклонялися вони цим богам, приносили їм жертви і уряджували на їх честь величаві свята. Натурально, що в найбільшій пошані було сонце, як джерело всього життя на землі. І коли після зимового сонцеповороту воно починало змагатися в силу – наші предки раділи з того, уряджували свята, сполучені з певними обрядами й піснями – і так повстали колядки (пісні в честь бога Коляди). Коли ж сонце вже остаточно перемагало зиму й покликало до нового життя завмерлу природу, коли наставала запашна весна – на цей час припадали найліпші весняні свята, з різними обрядами, забавами, хороводами й піснями-веснянками. Давно це було. Не дійшло до нас докладних описів цих свят. Лише в пізніших літописах подибуються деякі згадки про ці «бісівські грища». Та зате дійшов до нас відгомін цих стародавніх обрядів і пісень – в наших сучасних обрядах і піснях, які жили спокон віку в народі, передавалися від одних поколінь до других і так збереглися й до наших

днів. Коли Христова віра опанувала наш нарід, він тоді пристосував свої прадідні звичаї до нових свят, і так колядки сполучилися з Різдом, а веснянки (гагілки) з Великоднем. Багато віків і багато подій пережив у минулому наш нарід. Ясно, що

Свої	давні	часи...
Купив	її	та перстені
На	ї	білі пальці,
	Щоби	вона забувала
За	свої	коханці...

Поруч з думою про Марусю Богуславку, ця гагілка є прекрасною пам'яткою

про ті часи, коли то турецько-татарська неволя щороку забирала стільки жертв,

особливо жінок і дівчат. Так само відбилася в народіх піснях і доба пансько-шляхецька. Вже надто відомий той час, коли то пани віддавали в оренди жидам не лише ґрунти, млини, крамниці, корчми, але й... церкви православного українського народу. Велику силу над народом мав тоді жид. З того часу й походить славна широкозвісна гагілка про Зельмана. Багато є пісень, в яких згадується й про останню добу панщини. Ось хоч би про Воротаря й інші. Прекрасні є веснянки, в яких відбивається сучасне життя й відносини на нашій селі. Наприклад: «Чорнушко-Душко», «Красная весно», «Вербовая кладочка» і т. д.

Тяжка була минувшина українського народу, та він, перейшовши різні митарства, не втратив своєї життєздатности і відроджується нині до нового життя. А про страшну бувальщину хіба що на світлий Великдень виспівують радісні, розсміяні, опромінені лучами ласкавого весняного сонечка хороводи нашої молоді.

його звичаї і пісні не лишалися незмінними: вони змінювалися, перетворювалися, змішувалися і в такій різнобарвній, многогранній формі дійшли до наших часів. В XIX столітті серед учених людей зявилося особливе зацікавлення народніми піснями, переказами, легендами, пословицями і т. п. проявами народньої творчости. Багато людей почало „ходити в народ”, записувати ці народні твори – і так появилися цілі збірники перлин народнього духа. Люди вчені розглядали, досліджували народні твори, повстала наука про народню словесну творчість. Цікаво поглянути, які ж то сліди історичних подій і епох подибуємо ми в народніх піснях, а в веснянках (гагілках) спеціально? Ось маємо:
Дівчата: А ми просо сіяли, сіяли, Ой, Дід-Ладо, сіяли, сіяли..
Хлопці: Амипросовитопчем, витопчем, Ой, Дід-Ладо витопчем, витопчем і т. д.
Звідки тут взялася згадка про Діда-Лада? Безумовно, дійшла до нас від тих часів, коли наші предки ще вірили в цього Лада (бог любови) і в часі від 25 травня до 25 червня улаштовували на його честь святочні грища. Збереглися в піснях сліди й татарського лихоліття. Багато переказів, дум, пісень дійшло до нас від того тяжкого часу. Дуже ціказа є веснянка про дівча, яке вхопили турки, коли воно брало воду. Взяв її до себе старий турок:
Купив її черевички –
Золоті обцаси,
Щоби вона забувала

Христос-дитина мав садок,
Багато в нім росло квіток;
Найбільш троянди Він плекав:
Вінки плести собі з них мав.

Коли ж настав розквіту час,
Дітей жидівських він зібрав, –
Троянду кожний з них зірвав,
І став садок порожнім враз...

– «Як Ти сплетеш собі вінок:
В твоїм саду нема квіток?»
– Ах, і про себе Я подбав:
Мені – терня... Христос сказав,

І з тих колючих гілочок
Вони сплели Йому вінок,
І в краплях крови зацвіло,
Замість троянд, Його чоло...

З Надсона. Переклав з рос. І.З.
(І.З. – Іван Зубенко – прим. ред.)

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Христос Воскрес! Воістину Воскрес!
Лунають радісно слова,
Сягають дзвони до небес,
З Христом Вкраїна воскресла.

Тріумф душі, тріумф сердець,
Весна у писанках цвіте.
Так, Він ожив, Христос воскрес,
Христова правда світом йде!

Вмирає ніч у сяйві дня,
Неправда гине у безсиллі.
І я і ти, він і вона,
Сьогодні ми такі щасливі!

Любов до кожного із нас
Його словами промовляє.
Він нині й завтра поміж нас,
Нас на життя благословляє.

І ми у величі цих діб
Знаходим мудрість у молитвах.
Він смерть здолав, Він переміг,
Святої віри наш Учитель.

Христос Воскрес! Співа душа,
Воістину, вклонімся небу!
Знамено віри на життя
Вкраїни нашої потреба.

Любомир Кліщ

Засновник видання - Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника (ректор - член-кореспондент НАНУ, доктор фізико-математичних наук, професор **Богдан Остафійчук**)
Коректор: **Любов Максимів**
Верстка і дизайн: **Микола Пікуляк**

Газета зареєстрована обласним управлінням у справах преси та інформації Івано-Франківської облдержадміністрації від 29.08.2005р.

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу інформації № 555, серія ІФ

Редактор - кандидат філологічних наук
Любомир Кліщ

Редакція залишає за собою право редагувати і скорочувати текст.
Висловлені авторами думки можуть не збігатися з позицією редакції